MARATHI (009)

ANSWER KEY

Class - X (2020-21) Marks: 80 Time: 3Hrs

SECTION-A			
प्रश्न	**उपप्रश्न**	**अपेक्षित उत्तरे**	**गुणदान**
		स्वभाषेत उत्तरे अपेक्षित.आकलनानुसार विषयानुरूप उत्तर अपेक्षित	
1		**खालील उतारा वाचून त्यावर आधारित प्रश्नांच्या उत्तरांचा अचूक पर्याय निवडा. (कोणतेही पाच)**	5
	1	पऱ्यांच्या मंदिरांची	1
	2	झाडांवरून पडणारे दवाचे थेंब	1
	3	चंद्र ताऱ्यांनी सजलेले आकाश	1
	4	दुपार	1
	5	निसर्गाविषयी सर्व माहिती जाणून घेणे.	1
	6	काजव्यांच्या	1
	7	टेनिसन	1
2		**खालील उतारा वाचून त्यावर आधारित प्रश्नांच्या उत्तरांचा अचूक पर्याय निवडा.(कोणतेही पाच)**	5
	1	परिस्थितीमुळे	1
	2	इंद्रधनूच्या छटा पाहण्याची	1
	3	संकटे झेलणे	1

	4	भार	1
	5	आदर्श युवकांमुळे	1
	6	जीवनावरच्या	1
	7	आशास्थान	1
3	**अ)**	**सूचनेप्रमाणे योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही चार)**	**4**
	1)	सर्वांनी	1
	2)	होते	1
	3)	वेगाने	1
	4)	विशेषण	1
	5)	केवलप्रयोगी अव्यय	1
	आ)	**सूचनेप्रमाणे योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही तीन)**	**3**
	1)	भूतकाळ	1
	2)	वर्तमानकाळ	1

	3)	हिरवे डोंगर खूप सुंदर आहेत .	1
	4)	मेहनती मुले यशस्वी होतील.	1
	इ)	**सूचनेप्रमाणे योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही तीन)**	**3**
	1)	प्रश्नार्थी	1
	2)	मंगेश वर्गात गैरहजर नाही.	1
	3)	आज्ञार्थी	1
	4)	हा देखावा फार सुंदर आहे.	1
	ई)	**समानार्थी शब्दांसाठी योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही दोन)**	**2**
	1)	किनारा	1
	2)	ओळख	1
	3)	भरभराट	1
	उ)	**विरुद्धार्थी शब्दांसाठी योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही दोन)**	**2**
	1)	निंदा	1
	2)	शेवट	1
	3)	प्रसन्न	1
	ऊ)	**योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही दोन)**	**2**
	1)	वाघीण	1
	2)	साध्वी	1
	3)	गायिका	1
	ए)	**सूचनेप्रमाणे योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही दोन)**	**2**

	ए)	**सूचनेप्रमाणे योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही दोन)**	**2**
	1)	मशाली	1
	2)	शिंपले	1
	3)	मुली	1
	ऐ)	**सामासिक शब्दांचा समास ओळखा. (कोणतेही दोन)**	**2**
	1)	द्विगू	1
	2)	समाहार द्वंद्व	1
	3)	अव्ययीभाव	1
		पठित गद्यांश	
4		**खालील उतारा वाचून त्यावर आधारित प्रश्नांच्या उत्तरांचा अचूक पर्याय निवडा. (कोणतेही पाच)**	**5**
	1)	अण्णा नाडगौडाला	1
	2)	दुसऱ्या	1
	3)	भिकोबा मुसळेच्या टोमण्यामुळे.	1
	4)	कॅलरीज पोटात चालल्या होत्या.	1
	5)	सहा	1
	6)	घटवणे	1

		पठित पद्यांश	
5		**खालील कविता वाचून त्यावर आधारित प्रश्नांच्या उत्तरांचा अचूक पर्याय निवडा. (कोणतेही पाच)**	5
	1)	चातक	1
	2)	पाडस वणव्यात सापडते.	1
	3)	पिल्लू धरतीवर पडल्यावर	1
	4)	आई - बाळ	1
	5)	कनवाळू	1
	6)	हंबरत धावत जाते.	1
		SECTION-B	
6	**अ)**	**खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)**	**3**
	1)	बाळासाठी लेखकाने 'पुलकित' शाल काढली.	1
	2)	अब्दुलला चिठ्ठी रघुभैयाने वाचून दाखविली.	1
	3)	लेखक अंधेरीच्या गोठ्यात धारोष्ण दूध आणायला जाऊ लागले.	1
	4)	लेखकाचा माध्यमिक शिक्षणाचा टप्पा युनियन हायस्कूल मुंबई या शाळेतून सुरु झाला.	1
	5)	ललितकलांचा पाया म्हणजे कथा.	1
	आ)	**रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा. (कोणतेही तीन)**	3
	1)	विश्वकोशाचा	1
	2)	डाएटच्या	1
	3)	तपोवनातील	1
	4)	तत्वज्ञान	1

	5)	श्रद्धा	1
	इ)	**खालील प्रश्नांचीथोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)**	4
	1)	पाठ-रंग साहित्याचे एखाद्या ठिकाणी प्रवास करून आल्यानंतर प्रेक्षणीय ठिकाणांची माहिती वाचकापर्यंत पोहचवतो. ही माहिती कंटाळवाणी होऊ न देता रजक पद्धतीने मांडणे, लेखक त्या ठिकाणच्या माहितीबरोबर स्वत:चे अनुभव, भावना निसर्गसौंदर्य, व्यक्तिविशेष यांचीही सुरेख मांडणी करतो. तिकीट व व्हिसा शिवाय कुठेही जाऊ शकतो, अनेक मोठया लेखकांमुळे प्रसिद्धी.	2
	2)	पाठ-उर्जाशक्तीचा जागर, लेखक- डॉ. रघुनाथ माशेलकर लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या जडणघडणीसाठी शिक्षकांनी उत्तम मार्गदर्शन केले, आयुष्याच्या उभारणीत शाळा, शिक्षक, आई यांनी आत्मविश्वास, जगण्याचे भान दिले, फिरून ते दिवस आठवताना, संघर्षाचे दिवस आठवताना लेखकांच्या डोळ्यासमोर संस्कार केंद्र शाळा, शिक्षक, आई आदराने डोळ्यापुढे उभे राहतात .	2

	3)	पाठ- खरा नागरिक, लेखक - सुहास बारटक्के पहाटेची वेळ अभ्यासासाठी योग्य असते. पुरेशा विश्रांतीमुळे शरीरही ताजतवानं बनलेलं असतं ,प्रसन्न वातावरणात अभ्यासात मनही लागते. हवेत सुखद गारवा असतो. आल्हाददायक वातावरणात संस्कृतचा श्लोक चटकन पाठ होतो. न कळलेले गणितही चटकन कळते. हा अनुभव निरंजनला आला.	2
	4)	पाठ- चुडीवाला, लेखक - जयश्री रुईकर "अब्दुल मियांनी आनंदाने तपोवनात येण्याचे आश्वासन दिले. येथील भगिनीच्या जीवनात ते आनंदाचा वर्षाव करतात, कुठलाही मोबदला न घेता संक्रांतीला जेष्ठ पौर्णिमेला येतात. अब्दुलमियांची समाजसेवा, मानवसेवा मोठी आहे." अशा शब्दांत दाजीसाहेबांनी अब्दुलचे कौतुक केले.	2
		टीप. प्रश्न क. ६ इ. साठी पाठाची प्रस्तावना आवश्यक	
7	**अ)**	**खालील प्रश्नांचीउत्तरे एका वाक्यात लिहा. (कोणतेही तीन)**	3
	1)	कवीची जिंदगी भाकरीचा चंद्र शोधण्यातच बरबाद झाली.	1
	2)	डोळयातील आसवांच्या ज्योतींनी सैनिकाचे औक्षण केले जाते.	1
	3)	कवीच्या सहाय्यास अश्रू धावून आले.	1
	4)	डोईवर किती उन्हाळे राहिले आहेत याचा हिशोब कवी करत आहे.	1
	5)	सैनिकांवर बंबारा घोंगावत असतो.	1
	आ)	**रिकाम्याजागी योग्य शब्द भरा. (कोणतेही तीन)**	3
	1)	दुनियेचा	1
	2)	हात	1
	3)	दौड	1
	4)	असंख्य	1

	4)	असंख्य	1
	5)	जिद्दीचे	1
	इ)	**खालील पैकी कोणत्याही एकाचे संदर्भासहित स्पष्टीकरण लिहा.**	**2**
	1)	**संदर्भ**: कवी- नारायण सुर्वे, कवितेचे नाव - दोन दिवस **स्पष्टीकरण**: या जगाने बऱ्या, वाईट सगळ्या गोष्टी शिकवल्या. दुख कसे पेलावे, कसे जगावे हे शिकविले. झोतपट्टीत पोलाद शेकल्यावर जसे पक्के होते, तसे कवीचे आयुष्य या जगात शेकले गेले.	2
	2)	**संदर्भ**: कवयित्री- इंदिरा संत, कवितेचे नाव - औक्षण **स्पष्टीकरण**: सैनिकाच्या शौर्यापुढे आम्ही अगदीच लहान आहोत. कवयित्री म्हणतात, सैनिकावर जीव ओवाळावासा वाटतो. सैनिकाच्या पराक्रमापुढे आमच्या जीवाची शान अगदी साधारण आहे.	2
		टीप. संदर्भ आणि स्पष्टीकरण यांचा उल्लेख आवश्यक	
8		**खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)**	**2**
	1)	बॉसने सांगितले तेवढेच काम करायचे आणि सांगितले नसेल तर आपल्याला कामच नाही असे समजायचं हे चूक आहे, ही प्रवृत्ती गेली पाहिजे.	1
	2)	लेखकाला 'मेटलायझिंग' प्रक्रियेवर' काम करण्यात सांगण्यात आले.	1

	3)	'बार्क' हे 'भाभा एटॉमिक रिसर्च सेंटर' म्हणजे 'भाभा अणुसंशोधन केंद्र' या नावाचे लघुरूप आहे.	1
9		**खालीलपैकीकोणत्याही एका विषयावर दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे निबंध लिहा.**	8
		मुद्दे-	
		विषयज्ञान, तर्कशक्ती, उपयोजन, कौशल्य, मुद्देसूद मांडणी.	
		आकर्षक प्रारंभ व शेवट.	
		म्हणी, वाक्प्रचार / काव्यपंक्ती यांचा यथायोग्य वापर.	
		हस्ताक्षर व शुद्धलेखन.	
		विरामचिन्हांचा योग्य वापर.	
		वरील मुद्द्यांचासारासार विचार करून एकत्रित गुणदान करावे.	
10	अ)	**खालील मुद्द्यांच्या आधारे गोष्ट लिहा व गोष्टीला समर्पक शीर्षक देऊन तात्पर्य लिहा. (कोणतीही एक)**	7
		मुद्दे-	
		कथेला समर्पक शीर्षक.	
		आकर्षक प्रारंभ.	
		ओघवती भाषाशैली, उत्कंठावर्धक मांडणी.	
		मुद्देसूद मांडणी कल्पकता, रंजकता.	
		संवाद व विरामचिन्हांचा यथायोग्य वापर.	
		समर्पक शेवट.	
		तात्पर्य	

	आ)	**खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर पत्र लिहा.**	5
		पत्र लेखनासाठी आवश्यक बाबी-	
		दिनांक पत्राच्या वरच्या डाव्या कोपऱ्यात लिहावा.	
		मायना - ज्यांना पत्र पाठवायचे त्यांना डावीकडे अभिवादनासह संबोधित करावे.	
		विषय - मोजक्या शब्दात असावा.	
		मजकूर - मजकूर विषयाशी संबंधित त्रोटक व नेमका असावा, समर्पक, मुद्देसूद रचना असावी, पाल्हाळ नसावा, भाषा व्यवहारिक व भारदस्त असावी.	
		शेवट व स्वाक्षरी - पत्राचा शेवट करताना डावीकडील खालच्या कोपऱ्यात पत्र पाठविणाऱ्याची स्वाक्षरी व पत्ता असावा.	
		पत्रलेखनात दोन्ही पत्ते, दिनांक, विषय या सर्व गोष्टी डाव्याबाजूलाच लिहाव्यात.	
		टीप - लिफाफा आवश्यक.(हे पत्रलेखन आहे इ-मेल नाही)	